

Naslov: Sigurnosna informacija o prijavljivanju, analiziranju i praćenju događaja u civilnom vazduhoplovstvu

Title: Safety information on the Reporting, Analysis and Follow-up of Occurrences in Civil Aviation

Od primalaca se zahtijeva da kopija ove sigurnosne informacije bude prosljeđena svom osoblju kojem ova informacija može biti od koristi (uključujući sve unutrašnje organizacione jedinice i relevantne spoljne ugovorene organizacije).

Na osnovu člana 6 stav 1 tačka 10 Zakona o vazдушnom saobraćaju („Službeni list CG“, br. 30/12 i 30/17), Agencija za civilno vazduhoplovstvo (u daljem tekstu: ACV) donijela je

SIGURNOSNU INFORMACIJU

Broj: 2017/002 Rev. 01

Na inicijativu: Agencija za civilno vazduhoplovstvo

Referentni propisi i dokumenti:

- Pravilnik o obavještanju, analiziranju i praćenju (follow-up) događaja u civilnom vazduhoplovstvu („Službeni list CG“, broj 45/16 i 22/20).

Primjena: Svi vazduhoplovni subjekti.

1 Uvod

1.1 Ova Sigurnosna informacija ima za cilj da sve vazduhoplovne subjekte obavijesti o regulatornim zahtjevima kada je u pitanju prijavljivanje događaja.

1.2 ACV je, uz saglasnost Ministarstva saobraćaja i pomorstva, donijela Pravilnik o obavještanju, analiziranju i praćenju (follow-up) događaja u civilnom vazduhoplovstvu („Službeni list CG“, broj 45/16 i 22/20). Ovim pravilnikom su, uz prilagođavanje pravu Crne Gore, preuzete:

- **Uredba (EU) br. 376/2014** o obavještanju, analiziranju i praćenju događaja u civilnom vazduhoplovstvu primjenjuje se od 15. novembra 2015. godine. (Uredbom (EU) 376/2014 prestaju da važe Uputstvo 2003/42/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta, i Uredbe Komisije (EK) br. 1321/2007 i (EK) br. 1330/2007. Ona takođe mijenja i dopunjuje Uredbu o istraživanju nesreća vazduhoplova (EU) br. 996/2010.) i

- **Uredba Komisije za sprovođenje (EZ) br.2015/1018** od 29. juna 2015. godine, o utvrđivanju liste događaja u civilnom vazduhoplovstvu koje je potrebno obavještanje prijaviti.

1.3 Pravilnikom o obavještanju, analiziranju i praćenju (follow-up) događaja u civilnom vazduhoplovstvu utvrđuju se: način obavještanja ACV i Nacionalne komisije za istraživanje nesreća i ozbiljnih nezgoda vazduhoplova, vanrednih događaja koji ugrožavaju bezbjednost željezničkog saobraćaja i pomorskih nezgoda i nesreća o događajima koji ugrožavaju sigurnost o kojima se obavezno obavješta, Lista događaja o kojima se obavezno obavješta, subjekti koji su obavezni da obavješta o događajima koji ugrožavaju sigurnost, način i postupak obavještanja o događajima o kojima se dobrovoljno obavješta, Lista događaja o kojima se dobrovoljno obavješta, kao i druga pitanja od značaja za obavještanje, ispitivanje, analiziranje i postupanje sa podacima o ugrožavanju sigurnosti, nesrećama i ozbiljnim nezgodama vazduhoplova u cilju unapređenja sigurnosti vazdušnog saobraćaja.

2 Cilj

2.1 Cilj sistema za prijavljivanje događaja u civilnom vazduhoplovstvu je da koristi ove informacije sa ciljem da održava i unaprjeđuje nivo sigurnosti vazdušnog saobraćaja, a ne da utvrđuje krivicu ili odgovornost.

2.2 Primarni cilj je podsticanje prijavljivanja događaja, kao i da se ne sankcionišu nenamjerna kršenja propisa koja su identifikovana nakon što su događaji prijavljeni, osim u slučaju kad je identifikovana namjera – krajnja nepažnja, namjerno kršenje pravila ili prekršaj (štetne radnje).

2.3 Prijavljivanje događaja i korišćenje informacija o događajima za unapređenje sigurnosti zavisi od odnosa povjerenja između podnosioca prijave o događajima i ACV, koja je zadužena za prikupljanje, čuvanje i procjenu informacija.

2.4 Prijavljivanje događaja se odnosi samo za događaje koji mogu biti od uticaja na sigurnost vazdušnog saobraćaja. Problemi u vezi prava putnika i pružanja pomoći u slučaju odbijanja ukrcaja i otkazivanja ili značajnih kašnjenja leta nisu dio sistema prijavljivanja. Prigovori u vezi potencijalnih kršenja vazduhoplovnih propisa takođe nisu dio sistema za prijavljivanje događaja.

3 Prijavljivanje događaja

Pravilnik o obavještavanju, analiziranju i praćenju (follow-up) događaja u civilnom vazduhoplovstvu (kojim je preuzeta Uredba (EU) br. 376/2014) sadrži odredbe o prijavljivanju nadležnom organu kojima su utvrđene dvije vrste prijave i to: prijava događaja koji se obavezno prijavljuju (MOR) i prijava događaja koji se dobrovoljno prijavljuju (VOR).

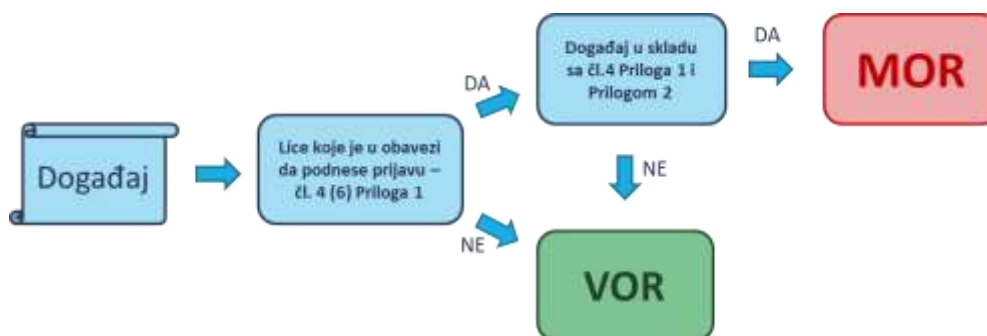
Detaljna uputstva koje je izdala Evropska komisija za implementaciju Uredbe (EU) br. 376/2014 mogu se naći na sljedećem linku: https://www.caa.me/sites/default/files/guidance_material_376-2014.pdf.

3.1. Događaji koji se obavezno prijavljuju

Da bi se prijava smatrala obaveznom primjenjuju se dva kriterijuma:

Lice koje je u obavezi da podnese prijavu treba to da uradi, na način utvrđen u članu 4 Priloga 1 Pravilnika o obavještavanju, analiziranju i praćenju (follow-up) događaja u civilnom vazduhoplovstvu (Uredbe (EU) 376/2014), i Vrsta događaja koja spada u događaje koji se obavezno prijavljuju kako je utvrđeno u članu 4 i u skladu sa listom u vezanom aktu za sprovođenje (Uredba Komisije za sprovođenje (EZ) br.2015/1018 od 29. juna 2015. godine). (Slika 1)

Lista događaja je sadržana u Prilogu 1 ove sigurnosne informacije.

Slika 1 – Grafički prikaz kriterijuma koji se primjenjuju u određivanju MOR i VOR događaja

3.2. Događaji koji se dobrovoljno prijavljuju

U okviru organizacije, dobrovoljna prijava je ona koja ne ispunjava oba kriterijuma za događaje koji se obavezno prijavljuju. (Slika 1)

Sistemi za dobrovoljno prijavljivanje koriste se da olakšaju prikupljanje detaljnih informacija o događajima, kao i informacija koje se odnose na sigurnost koje podnositelj prijave vidi kao stvarnu ili potencijalnu opasnost po sigurnost vazdušnog saobraćaja.

Informacije koje su dobijene na osnovu događaja koji se obavezno i dobrovoljno prijavljuju mogu se objediniti u jedan sistem.

4 Nosioci dozvole privatnog pilota (PPL)

4.1 Obavezno prijavljivanje događaja ACV-u odnosi se na fizička lica iz člana 4 stav 6 Prilog 1 Pravilnika o obavještavanju, analiziranju i praćenju (follow-up) događaja u civilnom vazduhoplovstvu (Uredba (EU) br. 376/2014).

Član 4 stav 6(a) Priloga 1 navedenog pravilnika odnosi se na vođu vazduhoplova u komercijalnom vazдушnom saobraćaju, kao i na vođu vazduhoplova koji se koristi za privatne svrhe (privatni piloti (PPL)).

4.2 Prijavljivanje događaja je od ključnog značaja za vazduhoplovnu sigurnost i doprinosi definisanju prioriteta po pitanju sigurnosti. Prijavljivanje događaja od strane nosilaca dozvole privatnih pilota (PPL) direktno doprinosi unaprjeđenju vazduhoplovne sigurnosti.

4.3 Nosioci dozvole privatnih pilota (PPL) prijavljuju događaje na način što koriste sistem prijavljivanja one države, koja je izdala, validirala ili konvertovala dozvolu pilota. Nosioci dozvole privatnih pilota (PPL) sa crnogorskom dozvolom pilota moraju da prijave događaje direktno ACV-u u skladu sa sljedećim stavovima:

- Pilot vođa vazduhoplova koji se koristi u privatne svrhe događaje prijavljuje ACV-u navedene u Aneksu V Priloga 2 Pravilnika o obavještanju, analiziranju i praćenju (follow-up) događaja u civilnom vazduhoplovstvu (Uredba Komisije za sprovođenje (EZ) br.2015/1018).
- Svaki nosilac dozvole privatnog pilota što je prije moguće obavještava ACV o prikupljenim informacijama o događajima, najkasnije u roku od 72 časa od saznanja za događaj.

4.4 Obaveza da se prijave određeni događaji ne sprečava nosioca dozvole privatnog pilota (PPL) da prijavi sve ostale događaje za koje smatra da su značajni za vazduhoplovnu sigurnost.

5 Analiza događaja i praćenje

5.1 Organizacija treba da razvije interni dokumentovan proces kojim se određuje da li će određeni događaj da analizira/istražuje ili ne.

5.2 U slučajevima gdje po prijemu prijave o događaju dođe do zaključka da nema identifikovanih, potrebnih aktivnosti u cilju očuvanja sigurnosti, analiza i/ili istraživanje takvih događaja nisu potrebni.

5.3 U slučajevima gdje po prijemu prijave o događaju dođe do zaključka da analiza i/ili istraživanje takvih događaja mogu doprinijeti očuvanju sigurnosti, potrebni (follow-up) izvještaji trebaju biti izrađeni i dostavljeni ACV i KINNS prema sledećem:

Do 72 sata	Inicijalna prijava (<i>Initial notification</i>) (još uvijek nije analizirana u okviru organizacije)
	Prijava (prijava je analizirana u okviru organizacije i očekuju se dodatne aktivnosti (<i>follow-up</i>)) Status: Otvoren (OPEN)
	Prijava (prijava je analizirana u okviru organizacije i nema dodatnih aktivnosti) Status: Zatvoren po prijemu (CLOSED ON ISSUE)
Do 30 dana	Preliminarni izvještaj (istraga/analiza je još u toku i očekuju se naknadne aktivnosti (<i>follow-up</i>)) Status: Otvoren (OPEN)
Do 3 mjeseca	Konačan izvještaj (istraga/analiza je završena) Status: Zatvoren (CLOSED)

5.3 Vazduhoplovni subjekti treba da imaju definisane procedure za analiziranje događaja i za identifikaciju sigurnosnih rizika koji su povezani sa ovim događajima. Na osnovu ove analize, svaki vazduhoplovni subjekt treba da definiše odgovarajuće korektivne ili preventivne mjere, koje su potrebne da se unaprijedi vazduhoplovna sigurnost.

Korektivne ili preventivne mjere treba da se blagovremeno implementiraju i vazduhoplovni subjekti treba da imaju definisan postupak nadzora njihove implementacije i djelotvornosti.

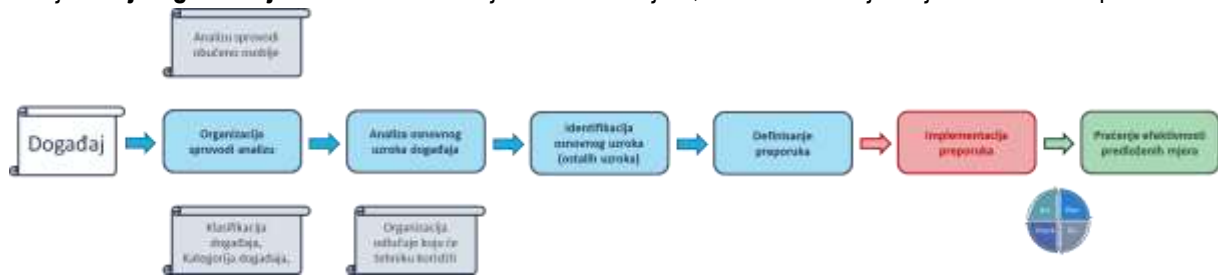

Slika 2 – Grafički prikaz procesa analize događaja unutar organizacije i dalja komunikacija sa ACV

5.4 Prilikom analize događaja (Slika 2) vazduhoplovni subjekt treba da identifikuje osnovni uzrok (RCA – Root Cause Analysis). ACV ne insistira na metodi/alatu koji će organizacija koristiti u postupku određivanja osnovnog uzroka (Slika 3). Organizacija treba da u okviru svojih procedura razvije metod/alat i obučeni ljude koji će se baviti analizom. Analizu sprovodi obučeno osoblje. Identifikovan metod/alat (npr. 5 zašto, Išigava dijagram i sl...) i usvojen proces obezbjeđuju metodičan pristup rješavanju problema i analizi događaja. Identifikovan metod/alat predstavlja alat za analizu osnovnog

uzroka, **nije** tehnika za rješavanje problema. Rezultat usvojenog alata je jedan ili više osnovnih uzroka koji u potpunosti identifikuju razlog nastanka problema/događaja.

Analiza osnovnog uzroka stvara pretpostavke za usvajanje efikasnog rješenja u sprečavanju da isti događaj ponovo dogodi. Analiza polazi od odgovora na pitanja kako i zašto. Koji su uslovi postojali, koje su aktivnosti doprinijele da u postojećim uslovima dođe do događaja. U postupku analize prati se odnos "uzrok i posledica" kako bi se utvrdila povezanost sa konkretnom posledicom. U ovom koraku je potrebno razmotriti sve aspekte – ljudske faktore, okruženje, opremu, organizacione faktore i procese. Kako bi analiza bila što efikasnija, neophodno je povezati analizu "uzrok i posledica" sa procedurama unutar organizacije (da li su procedure dokumentovane, da li su procesi dobro osmišljeni procedurama (da li su jasni), da li su zaposleni upoznati, da li procesi odgovaraju procedurama (da li procesi prate procedure)...). Tokom analize sve vrijeme treba biti usredsređen na poslovne procese i procedure, a ne na pojedinca. Ukoliko je to zastupljeno u konkretnom slučaju, potrebno je vršiti identifikaciju uzroka problema u svakom od procesa. Osnovni uzrok je identifikovan kad više ne možemo identifikovati dodatnih uzroka unutar organizacije. Osnovni uzrok je onaj **za koji organizacija može** da identifikuje korektivne mjere, kao i efikasna rješenja kako se ne bi ponovio.

Slika 3 – Grafički prikaz procesa analize događaja unutar organizacije (identifikacija osnovnog uzroka)

5.5 Vazduhoplovni subjekti trebaju redovno da dostavljaju informacije svojim zaposlenima i drugim radno angažovanim licima po pitanju analize i praćenja događaja za koje se preduzimaju preventivne ili korektivne mjere.

6 Klasifikacija sigurnosnih rizika

6.1 Evropska komisija treba da razvije zajedničku evropsku matricu klasifikacije rizika (ERCS) kako bi organizacije, države članice i Agencija Evropske Unije za sigurnost vazdušnog saobraćaja (EASA) bile u mogućnosti da klasifikuju događaje sa aspekta sigurnosti.

6.2 Do uvođenja ERCS-a, vazduhoplovni subjekti mogu da nastave da koriste svoje trenutne matrice klasifikacije sigurnosnih rizika (npr. ICAO SMM matrica klasifikacije rizika ili ESARR 2 matrica klasifikacije ozbiljnosti).

6.3 Klasifikacija događaja vazduhoplovnih subjekata treba periodično da se provjerava i ako je potrebno izmijeni i dopuni, u skladu sa Prilogom 1 Pravilnika o obavještanju, analiziranju i praćenju (follow-up) događaja u civilnom vazduhoplovstvu (Uredba (EU) 376/2014).

7 Rok za prijavljivanje događaja

7.1 Prilogom 1 Pravilnika o obavještanju, analiziranju i praćenju (follow-up) događaja u civilnom vazduhoplovstvu (Uredba (EU) 376/2014) propisan je rok za prijavljivanje događaja koji se moraju prijaviti u okviru vazduhoplovnog subjekta, i kada je primjenljivo, za prosleđivanje preliminarnih i konačnih analiza nadležnom organu, u skladu sa početnim obavještenjem o tim događajima.

7.2 Lice treba da prijavi događaj, koji se obavezno prijavljuje - MOR, u roku od 72 časa od saznanja za događaj, ukoliko neke izuzetne okolnosti to ne spriječe.

7.3 Vazduhoplovni subjekti su u obavezi da što prije prijave nadležnom organu sve detaljne podatke o događaju, najkasnije u roku od 72 časa od saznanja za događaj.

7.4 Kada je to primjenljivo, vazduhoplovni subjekti treba da dostave nadležnom organu preliminarne rezultate analize u roku od 30 dana od dana kada je podnosilac prijave prijavio događaj.

7.5 Kada je to primjenljivo, vazduhoplovni subjekti treba da dostave konačne rezultate onog trenutka kada su dostupni, a po pravilu najkasnije u roku tri mjeseca od dana kada je podnosilac prijave prijavio događaj.

7.6 Grafička prezentacija vremenskog okvira za prijavljivanje nalazi se u odjeljku 3, stav 3 Uputstva koje je izdala Evropska komisija za implementaciju Uredbe (EU) 376/2014.

7.7 Pored internih rokova za prijavljivanje, vazduhoplovni subjekti treba da imaju definisane procese kako bi obezbjedili da je praćenje i konačna analiza događaja prenijeta nadležnom organu na odgovarajući način.

8 Usklađenost sa ECCAIRS softverom i ADREP taksonomijom i Evropski vazduhoplovni portal za prijavljivanje

8.1 U cilju da se podrži funkcija Evropskog centralnog repozitorija, Prilogom 1 Pravilnika o obavještanju, analiziranju i praćenju (follow-up) događaja u civilnom vazduhoplovstvu (Uredba (EU) 376/2014) zahtijeva se da vazduhoplovni subjekti i države članice koriste bazu podataka za prijavljivanje događaja koja je usklađena sa ECCAIRS softverom i ADREP taksonomijom.

8.2 Evropska komisija razvila je onlajn ECCAIRS evropski portal za prijavljivanje www.aviationreporting.eu, čija upotreba je namijenjena pružaocima usluga u vazdušnoj plovitbi, koji nemaju veliki broj prijavi o događajima na godišnjem nivou. Prijave o događajima koje se nalaze na ovom portalu neće provjeravati Evropska komisija, već će ih direktno proslijediti nadležnom organu.

8.3 Kada se prijava o događaju dostavi preko evropskog portala za prijavljivanje, ispunjeni su zahtjevi za usklađenost sa ECCAIRS-om i ADREP-om.

8.4 Pravilnik o obavještanju, analiziranju i praćenju (follow-up) događaja u civilnom vazduhoplovstvu daje pregled podataka, u vezi sa događajem, koji moraju biti navedeni u prijavi o događajima koji se obavezno ili dobrovoljno prijavljuju i koji su dati u Prilogu 2 ove Sigurnosne informacije.

8.5 Polja koja je obavezno popuniti podacima o događaju ne smiju ostati prazna. U slučajevima kada vazduhoplovni subjekt ne zna informacije koje je potrebno dostaviti, navodi oznaku „nepoznato“. Za podatke koji nisu relevantni za događaj, treba upisati „nije primjenljivo“.

Polje „Kategorija događaja“ podnosioci prijave nisu u obavezi da popune. ACV će popuniti ovo polje prilikom unosa u Bazu podataka.

9 Anonimnost, povjerljivost, deidentifikacija

9.1 Pravilnikom o obavještanju, analiziranju i praćenju (follow-up) događaja u civilnom vazduhoplovstvu se zahtijeva da organizacije preduzmu potrebne mjere kako bi obezbijedile odgovarajuću povjerljivost podataka o događajima koji se nalaze u bazi podataka. Pored toga, nadležni organ treba da osigura da baza podataka ne sadrži lične podatke podnosioca prijave, kao i da se ti podaci ne dostavljaju Evropskom centralnom repozitoriju.

9.2 Međutim, od vazduhoplovnih subjekata se zahtijeva da redovno dostavljaju informacije u vezi analize i praćenja događaja za koje su preduzete preventivne ili korektivne mjere prema zaposlenim.

9.3 Informacije se dostavljaju u okviru organizacije radi širenja saznanja, deidentifikovane.

10 Kultura povjerenja i pravičnosti

10.1 Princip „Kultura povjerenja i pravičnosti“ neophodan je element šire „sigurnosne kulture“. Stoga, kultura povjerenja i pravičnosti treba da podstakne lica da prijavljuju događaje koji se odnose na sigurnost.

10.2 Pravilnikom o obavještanju, analiziranju i praćenju (follow-up) događaja u civilnom vazduhoplovstvu se zahtijeva da svaka organizacija treba da usvoji interna pravila kojim se opisuje na koji način su principi „kulture povjerenja i pravičnosti“ obezbijedeni i implementirani unutar organizacije.

10.3 Interna pravila, pored doprinosa sigurnosnoj kulturi organizacije, treba da zaštite podnosioca prijavi i zaštite lica čija se imena navedena u prijavama o događajima.

10.4 ACV je oformila Komisiju Agencije za civilno vazduhoplovstvo za implementaciju principa Kulture povjerenja i pravičnosti (*Just Culture*) koje obavlja poslove koji se odnose na implementaciju člana 16 st. 6, 9 i 11 Pravilnika o obavještanju, analiziranju i praćenju (follow-up) događaja u civilnom vazduhoplovstvu („Službeni list CG“ br. 45/16) i pružanja savjetodavne i stručne pomoći direktoru Agencije u vezi preduzimanja pravnih radnji ili kaznenih mjera prilikom primjene člana 21 Pravilnika o obavještanju, analiziranju i praćenju (follow-up) događaja u civilnom

vazduhoplovstvu („Službeni list CG“ br. 45/16). Ovo tijelo razmatra dostavljene prijave zaposlenih koji trpe posledice prijavljenog događaja u svojoj organizaciji.

10.5 „Kultura povjerenja i pravičnosti“ se definiše kao „kultura u kojoj se operatori koji su najviše izloženi operacijama ili druga lica ne kažnjavaju za radnje, greške ili donesene odluke koje su srazmjerne njihovom iskustvu i obuci, ali u kojoj se ne tolerišu djela velikog nemara, namjernih kršenja pravila ili prekršaja“. Dakle, interna pravila treba da daju jasno identifikovanu liniju između prihvatljivog i neprihvatljivog ponašanja u organizaciji.

10.6 Vazduhoplovni subjekti mogu da koriste „Rizonov model odlučivanja u skladu sa kulturom povjerenja i pravičnosti“ koji je dat u Prilogu 3 ove Sigurnosne informacije, a koji je preuzet iz knjige Džejmsa Rizona (*Reason, J. (1997) - Managing the Risks of Organisational Accidents. Hants, England, Ashgate Publishing Ltd, strana 209*). Proces upotrebe modela definisan je u više koraka kroz dijagram koji predstavlja niz potvrdnih i negativnih odgovora. Odgovor na svako pitanje definiše sljedeći korak u procesu. Onog trenutka kada je proces završen, onaj ko donosi odluku će doći do krajnje tačke na dijagramu kojom se definiše koja je radnja, ako postoji, najprikladnija za datu situaciju.

11 Dodatne informacije

11.1 Vazduhoplovni subjekti za sve dodatne informacije u vezi sa primjenom ove Sigurnosne informacije mogu da kontaktiraju ACV na mail adresu: acv@caa.me.

11.2 Pravilnik je dostupan na internet sajtu Agencije za civilno vazduhoplovstvo:

https://caa.me/sites/default/files/376-2014_pravilnik_o_obavjestavanju_analiziranju_i_pracenju_dogadjaja.pdf

11.3 Sve korisne informacije u vezi sa prijavljivanjem događaja dostupne su na internet sajtu Agencije za civilno vazduhoplovstvo:

- Obrasci i uputstvo: <https://caa.me/me/obracsci/obracsci-sigurnost>

- Korisni linkovi: <https://caa.me/me/korisni-linkovi-sigurnost>

12 Stupanje na snagu

12.1 Stupanjem na snagu ove sigurnosne informacije, prestaje da važi Sigurnosna informacija 2017/02 Rev.00. Ova sigurnosna informacija stupa na snagu danom donošenja, a primjenjivaće se narednog dana od dana objavljivanja na internet stranici ACV.

Direktor/ Director

Dragan Đurović

Datum / Date

Lista događaja u civilnom vazduhoplovstvu koji se obavezno prijavljuju

ANEKS I DOGAĐAJI POVEZANI SA OPERACIJAMA VAZDUHOPLOVA

Napomena: Ovaj Aneks je strukturiran tako da su svi bitni događaji povezani s kategorijama aktivnosti tokom kojih su obično posmatrani, u skladu sa iskustvom, a sve u cilju olakšavanja prijavljivanja tih događaja. Međutim, ovaj opis se ne može tumačiti u smislu da se događaji ne smiju prijaviti u slučaju kad nastanu izvan kategorija aktivnosti s kojima su povezani u listi.

1. LETAČKE OPERACIJE

1.1. Priprema leta

- (1) Upotreba netačnih podataka ili pogrešni unosi u navigacionu opremu ili proračun performansi kojim se ugrozio ili mogao ugroziti vazduhoplov, osobe u njemu ili bilo koja druga osoba.
- (2) Prevoz ili pokušaj prevoza opasnog tereta u suprotnosti s primjenljivim zakonodavstvima, uključujući netačno etiketiranje, pakovanje i rukovanje opasnim teretom.

1.2. Priprema vazduhoplova

- (1) Neodgovarajuća vrsta goriva ili kontaminirano gorivo.
- (2) Izostanak, neodgovarajući ili neadekvatni postupak odleđivanja/zaštite od zaleđivanja vazduhoplova (*De-icing/Anti-icing*).

1.3. Poletanje i sletanje

- (1) Izletanje sa rulne staze ili sa poletno-sletne staze.
- (2) Stvarni ili potencijalni neodobreni izlazak na rulnu stazu ili na poletno-sletnu stazu.
- (3) Neodobreni izlazak na dio završnog prilaza i poletanja (*Final Approach and Take-off Area (FATO)*).
- (4) Svako prekinuto poletanje.
- (5) Nemogućnost postizanja potrebnih ili očekivanih performansi tokom poletanja, odustajanja od sletanja ili sletanja.
- (6) Stvarno poletanje ili pokušaj poletanja, prilaženje ili sletanje s nepravilno podešenom konfiguracijom.
- (7) Udar repom, elisom, vrhom krila ili gondolom tokom poletanja ili sletanja.
- (8) Prilaz nastavljen uz nepoštovanje kriterijuma za stabilisani prilaz koje nalaže operator vazduhoplova.
- (9) Nastavak instrumentalnog prilaženja ispod objavljenih minimuma s neadekvatnom vizuelnom referentnom tačkom.
- (10) Prisilno ili slijetanje iz predostrožnosti.
- (11) Kratko i dugo sletanje.
- (12) Tvrdo sletanje.

1.4. Sve faze leta

- (1) Gubitak kontrole.
- (2) Nepravilan položaj vazduhoplova, nagib vazduhoplova po poprečnoj osi veći od normalnog, ugao bočnog nagiba ili brzina leta neprikladni za uslove leta.
- (3) Neodobreno odstupanje od visine leta za više od 300 ft (U RVSM-u 200 ft) (*Level bust*).
- (4) Aktiviranje bilo koje vrste sistema zaštite koji se odnosi na anvelopu leta, uključujući upozorenje sloma uzgona (*stall warning*), uključivanje upozorenja vibracijom komandne palice (*stick shaker*), potiskivača komandne palice (*stick pusher*) i automatske zaštite.
- (5) Nenamjerno odstupanje od namjeravane ili dodijeljene putanje leta za najmanje dvostruko potrebno navigaciono rastojanje ili 10 nautičkih milja.
- (6) Prekoračenje ograničenja iz letačkog priručnika vazduhoplova.
- (7) Operacije s nepravilno podešenim visinomjerom.
- (8) Događaji povezani sa udarom izduvnog strujanja kod mlaznih motora ili sa jakim strujanjem uzrokovanim rotorom ili propelerom kojima se ugrozio ili mogao ugroziti vazduhoplov, osobe u njemu ili bilo koja druga osoba.
- (9) Pogrešno tumačenje automatizovanog načina rada ili bilo koje informacije u okviru sistema informisanja pilotske kabine dostavljene letačkoj posadi kojim se ugrozio ili mogao ugroziti vazduhoplov, osobe u

njemu ili bilo koja druga osoba.

1.5. Druge vrste događaja

- (1) Nenamjerno oslobađanje tereta ili druge opreme koja se nosi spolja.
- (2) Gubitak svijesti o situaciji (uključujući svijest o okruženju, načinu rada i sistemu, prostornu dezorijentiranost i vremenski okvir).
- (3) Svaki događaj kada su ljudske mogućnosti direktno uticale ili mogle uticati na nesreću ili ozbiljnu nezgodu.

2. TEHNIČKI DOGAĐAJI

2.1 Struktura i sistemi

- (1) Gubitak bilo kojeg dijela strukture vazduhoplova tokom leta.
- (2) Otkaz sistema.
- (3) Gubitak redundanse sistema.
- (4) Curenje bilo kojeg fluida kojim je prouzrokovana opasnost od požara ili mogućnost opasne kontaminacije konstrukcije, sistema ili opreme vazduhoplova ili kojim se ugrozilo ili moglo ugroziti vazduhoplov, osobe u njemu ili bilo koju drugu osobu.
- (5) Neispravnosti ili kvarovi na sistemu za gorivo koji su uticali na snabdijevanje gorivom i/ili njegovu distribuciju.
- (6) Neispravan rad ili kvar bilo kog sistema indikatora kada to rezultira zbunjujućim indikacijama za posadu.
- (7) Neuobičajen rad komandi leta, kao što su asimetrične ili zaglavljene komande leta (na primjer: za uzgon (zakrilca/pretkrilca), za otpor (spojleri), za kontrolu položaja (krilca, kormila visine, kormilo pravca).

2.2 Pogonski sistemi (uključujući motore, propelere i sisteme rotora) i pomoćne pogonske jedinice (APU-i)

- (1) Kvar ili značajna neispravnost u radu bilo kog dijela propelera, rotora ili pogonskog sistema ili u upravljanju njima.
- (2) Oštećenje ili kvar glavnog/repnog rotora ili prenosa i/ili odgovarajućih sistema.
- (3) Gašenje plamena, prekid rada bilo kojeg motora tokom leta ili APU-a ako je potrebno da bude uključen (na primjer u operacijama povećanog doleta s dvomotornim vazduhoplovima – ETOPS (*Extended range Twin engine aircraft Operations*) ili u skladu sa listom minimalne opreme – MEL (*Minimum Equipment List*)).
- (4) Prekoračenje operativnih limita rada motora, uključujući prevelik broj obrtaja ili nemogućnost upravljanja brojem obretaja bilo kojeg brzotirajućeg sastavnog dijela (na primjer: APU, vazdušni pokretač, uređaj (mašina) sistema za hlađenje, motor vazdušne turbine, propeler ili rotor).
- (5) Kvar ili neispravan rad bilo kojeg dijela motora, APU-a ili prenosa koji uzrokuje jedan ili više sledećih slučajeva:
 - a. sistem obrnutog potiska ne odaziva se na komande;
 - b. nemogućnost upravljanja snagom, potiskom ili brojem obrtaja motora (o/min);
 - c. gubitak/otpadanje sastavnih dijelova/krhotine.

3. INTERAKCIJA SA VAZDUHOPLOVNIM USLUGAMA U VAZDUŠNOM PROSTORU (ANS) I UPRAVLJANJEM VAZDUŠNIM SAOBRAĆAJEM (ATM)

- (1) Odobrenje kontrole letenja ATC (*Air Traffic Control clearance*) nije u skladu sa sigurnosnim zahtjevima.
- (2) Duži gubitak komunikacije sa ATS (*Air Traffic Service*) ili ATM jedinicom (*PLOC – Prolonged loss of communication*).
- (3) Oprečne instrukcije od različitih ATS jedinica koje bi mogle rezultirati gubitkom separacije između vazduhoplova.
- (4) Pogrešno tumačenje radio komunikacije koje je ugrozilo ili moglo ugroziti vazduhoplov, osobe u njemu ili bilo koju drugu osobu.
- (5) Namjerno odstupanje od ATC instrukcija koje je ugrozilo ili moglo ugroziti vazduhoplov, osobe u njemu ili bilo koju drugu osobu.

4. SLUČAJEVI NUŽDE I DRUGE KRITIČNE SITUACIJE

- (1) Svi događaji koji dovode do proglašenja slučaja nužde („MAYDAY” ili poziv „PAN”).
- (2) Sve vrste sagorijevanja, topljenja, dima, pare, varničenja, pregrijavanja, požara ili eksplozije.
- (3) Kontaminiran vazduh u pilotskoj kabini ili putničkom odjeljku koji je ugrozio ili mogao ugroziti vazduhoplov, osobe u njemu ili bilo koja druga osoba.
- (4) Propust letačke ili kabinske posade vazduhoplova u primjeni ispravnog postupka za slučaj nužde ili vanredne situacije.
- (5) Upotreba bilo koje opreme za slučaj nužde ili vanredne situacije čime se utiče na letne karakteristike u letu ili sletanju.
- (6) Otkazivanje bilo kog sistema za spašavanje ili opreme za slučaj nužde koje je ugrozilo ili moglo ugroziti vazduhoplov, osobe u njemu ili bilo koja druga osoba.

- (7) Nemogućnost kontrole pritiska u kabini.
- (8) Kritično niska količina goriva ili količina goriva na određitu manja od potrebne konačne rezerve goriva.
- (9) Svaka upotreba sistema za snabdijevanje kiseonikom posade.
- (10) Onesposobljenost bilo kog člana letačke ili kabinske posade, što ima za posljedicu smanjenje ukupnog broja članova posade ispod najmanjeg dopuštenog broja.
- (11) Umor posade koji utiče ili može uticati na njihovu sposobnost za sigurno obavljanje letačkih dužnosti.

5. SPOLJAŠNJA OKOLINA I METEOROLOGIJA

- (1) Sudar ili skori sudar na zemlji ili u vazduhu, s drugim vazduhoplovom, terenom ili preprekom¹.
- (2) ACAS RA (*Airborne Collision Avoidance System, Resolution Advisory* – Sistem za izbjegavanje sudara u vazduhu sa indikacijom obaveznog vertikalnog razdvajanja).
- (3) Aktiviranje sistema za upozorenje na blizinu tla kao što je GPWS (*Ground Proximity Warning System* – sistem za upozorenje na blizinu tla) / TAWS (*Terrain Awareness and Warning System* – sistem za upozoravanje i prepoznavanje terena).
- (4) Sudar vazduhoplova s divljim životinjama (*wildlife strike*) uključujući sudar s pticama (*bird strike*).
- (5) Oštećenje/krhotina udarom stranog tijela (FOD - *Foreign object damage/debris*).
- (6) Neočekivan nailazak na loše uslove površine poletno-sletne staze.
- (7) Let kroz vrtložnu brazdu (*Wake-turbulence*).
- (8) Ometanje vazduhoplova vatrenim oružjem, pirotehničkim sredstvima za vatromet, zmajem, laserskim osvjetljenjem, jakim svjetlom, laserima, daljinski upravljanim vazduhoplovnim sistemima, vazduhoplovnim modelom ili na sličan način.
- (9) Udar munje (*lightning strike*) koji je prouzrokovao oštećenje na vazduhoplovu ili gubitak ili neispravnost bilo kojeg vazduhoplovnog sistema.
- (10) Let kroz grad – padavina (*Hail encountered*) koji je prouzrokovao oštećenje na vazduhoplovu ili gubitak ili neispravnost bilo kojeg vazduhoplovnog sistema.
- (11) Let kroz područje jakih turbulencija (*Severe turbulence*) ili let kroz turbulenciju koja je prouzrokovala povrede osoba u vazduhoplovu ili se zahtijeva pregled vazduhoplova nakon leta.
- (12) Let kroz područje jakog smicanja vjetrova i olujnog nevremena (*significant wind shear or thunderstorm*) kojim se ugrozio ili mogao ugroziti vazduhoplov, osobe u njemu ili bilo koja druga osoba.
- (13) Let u uslovima zaleđivanja (*Icing*) koje je prouzrokovalo poteškoće pri upravljanju, štetu na vazduhoplovu ili gubitak ili neispravnost bilo kojeg vazduhoplovnog sistema.
- (14) Ulazak u područje vulkanskog pepela (*Volcanic ash*).

6. BEZBJEDNOST (*Security*)

- (1) Prijetnja bombom ili otmica.
- (2) Poteškoće u kontrolisanju alkoholisanih ili nasilnih putnika, kao i putnika s neprihvatljivim ponašanjem (*Difficulty in controlling intoxicated, violent or unruly passengers*).
- (3) Otkrivanje slijepog putnika (*Discovery of a stowaway*).

ANEKS II

DOGAĐAJI POVEZANI S TEHNIČKIM USLOVIMA, ODRŽAVANJEM I POPRAVKOM VAZDUHOPLOVA

1. PROIZVODNJA

Proizvodi, dijelovi i uređaji iz proizvodne organizacije sa odstupanjima od primjenjivih projektnih podataka koji bi mogli dovesti do moguće nesigurne situacije kako je utvrđeno sa imaoem sertifikata tipa ili odobrenja projekta.

¹ Prepreke podrazumijevaju i vozila.

2. PROJEKTOVANJE

Bilo koja greška, neispravan rad, kvar ili drugi događaj koji se odnosi na proizvod, dio ili uređaj koji je prouzrokovao ili bi mogao prouzrokovati nesigurnu situaciju.

Napomena: Spisak se primjenjuje na događaje povezane s proizvodom, dijelom ili uređajem obuhvaćene certifikatom tipa, ograničenim certifikatom tipa, dodatnim certifikatom tipa, ETSO ovlaštenjem, odobrenjem projekta veće popravke ili bilo kojim drugim relevantnim odobrenjem za koje se smatra da je izdato u skladu sa Uredbom Komisije (EU) br. 748/2012².

3. ODRŽAVANJE I VOĐENJE KONTINUIRANE PLOVIDBENOSTI

- (1) Značajno oštećenje strukture (na primjer: napukline, trajna deformacija, delaminacija, odvajanje, sagorijevanje, pretjerana istrošenost ili korozija) uočeno tokom održavanja vazduhoplova ili komponente.
- (2) Značajno curenje ili kontaminacija fluida (na primjer: hidrauličnih tečnosti, goriva, ulja, gasa ili drugih fluida).
- (3) Kvar ili neispravan rad bilo kojeg dijela motora ili pogonskog sistema i/ili prenosa koji za posljedicu ima jedan ili više sledećih slučajeva:
 - (a) gubitak/otpadanje sastavnih dijelova/krhotine;
 - (b) otkazivanje nosive strukture motora.
- (4) Oštećenje, otkazivanje ili kvar propelera koji bi mogli imati za posljedicu odvajanje propelera ili njegovih važnijih dijelova tokom leta i/ili neispravan rad kontrola propelera.
- (5) Oštećenje, otkazivanje ili kvar prenosnika/priključka glavnog rotora koji bi mogli imati za posljedicu odvajanje sklopa rotora tokom leta i/ili neispravan rad kontrola rotora.
- (6) Značajno neispravno funkcionisanje sigurnosnog sistema za kritične situacije ili opreme uključujući sistem za slučaj nužde ili opreme tokom ispitivanja u okviru održavanja ili nemogućnost aktiviranja tih sistema nakon održavanja.
- (7) Nepravilno sastavljeni ili ugrađeni sastavni dijelovi vazduhoplova uočeni tokom inspekcije ili postupka ispitivanja dijelova koji nisu predmet te inspekcije ili postupka ispitivanja.
- (8) Pogrešna procjena ozbiljnog kvara ili ozbiljno nepridržavanje procedure po Listi minimalne opreme (MEL) i Tehničkoj knjizi vazduhoplova (TLB).
- (9) Značajno oštećenje sistema električnih kablova i priključaka (EWIS – *Electrical Wiring Interconnection System*).
- (10) Svaki kvar na kritičnom dijelu sa ograničenim vijekom trajanja koji za posljedicu ima zamjenu dijela prije isteka njegova vijeka trajanja.
- (11) Upotreba proizvoda, komponenti ili materijala nepoznatog, sumnjivog porijekla ili neispravnih kritičnih komponenti.
- (12) Obmanjujući, netačni ili nepotpuni primjenjivi podaci o održavanju ili postupci koji bi mogli dovesti do značajnih grešaka u održavanju, uključujući jezičnu problematiku.
- (13) Netačna kontrola ili primjena ograničenja održavanja vazduhoplova ili planiranog održavanja.
- (14) Otpuštanje vazduhoplova u upotrebu nakon održavanja u slučaju da postoji bilo kakva neusaglašenost kojom se ugrožava sigurnost u letu.
- (15) Značajno oštećenje izazvano na vazduhoplovu za vrijeme aktivnosti održavanja zbog nepravilnog održavanja ili upotrebe neprikladne ili neispravne opreme za zemaljsku podršku koja zahtijeva dodatne aktivnosti održavanja.
- (16) Utvrđeno dešavanje (događaj) sagorijevanja, topljenja, dima, varničenja, pregrijavanja ili požara.
- (17) Svaki događaj kada su ljudske mogućnosti, uključujući umor osoblja, direktno doprinijele ili mogle doprinijeti nesreći ili ozbiljnoj nezgodi.
- (18) Značajna neispravnost, problem s pouzdanošću ili problem koji se ponavlja u vezi sa kvalitetom snimanja koji obuhvata sistem snimanja podataka o letu (npr. uređaj za snimanje podataka o letu (FDR), sistem za snimanje data link-a (*data link recording*) ili uređaj za snimanje zvukova u pilotskoj kabini (CVR)) ili nedostatak informacija potrebnih radi osiguravanja ispravnosti sistema snimanja podataka o letu.

² Uredba Komisije (EU) br. 748/2012 od 03. avgusta 2012. godine kojom se utvrđuje sprovođenje propisa za certifikaciju plovibnosti i ekološku certifikaciju vazduhoplova i vazduhoplovnih proizvoda, djelova i uređaja i za certifikaciju projektnih i proizvodnih organizacija. (OJ L 224, 21.8.2012, p. 1).

ANEKS III

DOGAĐAJI POVEZANI SA USLUGAMA I OPREMOM U VAZDUŠNOJ PLOVIDBI

Napomena: Ovaj Aneks je strukturiran tako da su svi bitni događaji povezani s kategorijama aktivnosti tokom kojih su obično posmatrani, u skladu sa iskustvom, a sve u cilju olakšavanja prijavljivanja tih događaja. Međutim, ovaj opis se ne može tumačiti u smislu da se događaji ne smiju prijaviti u slučaju kad nastanu izvan kategorija aktivnosti s kojima su povezani u listi.

1. DOGAĐAJI KOJI SE ODOSE NA VAZDUHOPLOV

- (1) Sudar ili skori sudar na zemlji ili u vazduhu, vazduhoplova s drugim vazduhoplovom, terenom ili preprekom³, uključujući blisko približavanje terenu u kontrolisanom letu (*near CFIT*).
- (2) Povreda propisanih minimuma razdvajanja⁴.
- (3) Neadekvatno razdvajanje⁵.
- (4) Indikacije sistema ACAS RA.
- (5) Sudar vazduhoplova s divljim životinjama uključujući sudar s pticama.
- (6) Izletanje sa rulne staze ili sa poletno-sletne staze.
- (7) Stvarni ili potencijalni neodobreni izlazak na rulnu stazu ili na poletno-sletnu stazu.
- (8) Neodobreni izlazak na dio završnog prilaza i poletanja (*Final Approach and Take-off Area (FATO)*).
- (9) Odstupanje vazduhoplova od ATC odobrenja.
- (10) Odstupanje vazduhoplova od primjenjivih pravila upravljanja vazdušnim saobraćajem (ATM):
 - (a) odstupanje vazduhoplova od primjenjivih izdatih ATM procedura;
 - (b) neodobreni ulazak u vazdušni prostor uključujući neodobreno probijanje vazdušnog prostora;
 - (c) odstupanje od propisanog nošenja opreme i postupaka povezanih sa ATM-om, koji su obavezni prema primjenjivim propisima.
- (11) Događaji koji se odnose na nejasnoće oko pozivnog znaka.

2. POGORŠANJE ILI POTPUNO OTKAZIVANJE USLUGA ILI FUNKCIJA

- (1) Nemogućnost pružanja ATM usluga ili izvršenja ATM funkcija:
 - (a) nemogućnost pružanja usluga vazdušnog saobraćaja ili izvršenja funkcija usluga vazdušnog saobraćaja;
 - (b) nemogućnost pružanja usluga upravljanja vazdušnim prostorom ili izvršenja funkcija upravljanja vazdušnim prostorom;
 - (c) nemogućnost pružanja usluga upravljanja protokom vazdušnog saobraćaja i usluga upravljanja kapacitetima ili izvršenja funkcija upravljanja kapacitetima i protokom vazdušnog saobraćaja.
- (2) izostavljene ili značajno netačne, oštećene, neadekvatne ili informacije koje dovode u zabludu, izdate od bilo koje službe za podršku⁶, uključujući informacije koje se odnose na loše stanje površine poletno-sletne staze.
- (3) Nemogućnost pružanja usluga komunikacije.
- (4) Nemogućnost pružanja usluga nadzora u vazdušnom saobraćaju.
- (5) Nemogućnost funkcije obrade podataka i distribucije podataka.
- (6) Nemogućnost pružanja usluge u vazdušnoj plovidbi.
- (7) Nemogućnost zaštite ATM sistema koji je imao ili mogao imati direktan negativan uticaj na sigurno pružanje usluge.
- (8) Značajno preopterećenje ATS sektora/pozicije što bi moglo dovesti do potencijalnog pogoršanja u pružanju usluge.
- (9) Netačno primanje ili tumačenje značajnih poruka, uključujući i nedostatak razumijevanja jezika koji se koristi, kad je to imalo ili moglo imati direktan negativan uticaj na sigurno pružanje usluge.
- (10) Duži gubitak komunikacije sa vazduhoplovom ili drugom ATS jedinicom (PLOC).

3. OSTALI DOGAĐAJI

- (1) Proglašenje slučaja nužde („MAYDAY” ili poziv „PAN”).

³ Prepreka uključuje vozilo

⁴ Odnosi se na situaciju u kojoj se ne zadrže propisani minimumi razdvajanja između vazduhoplova ili između vazduhoplova i vazdušnog prostora za koji su minimumi razdvajanja propisani.

⁵ U nedostatku propisanih minimuma razdvajanja, situacija gdje su vazduhoplovi uočeni preblizu jedan drugome da bi piloti mogli osigurati siguran razmak među njima.

⁶ Na primjer: usluga vazdušnog saobraćaja (ATS), automatske informacije terminala (ATIS), meteorološke službe, navigacijska baza podataka, mape, karte, usluga vazduhoplovnog informiranja (AIS), priručnici.

- (2) Značajno eksterno ometanje pružanja usluga u vazdušnoj plovidbi (na primjer: radio stanice koje predaju signale u FM frekvencijskom pojasu, interferencije koje mogu nastati sa ILS-om (sistem za instrumentalno sletanje), VOR-om (svesmjerni VHF radiofar) i komunikacija).
- (3) Ometanje vazduhoplova, jedinice usluga u vazdušnom saobraćaju ili radio komunikacije vatrenim oružjem, pirotehničkim sredstvima za vatromet, zmajem, laserskim osvjetljenjem, jakim svjetlom, laserima, daljinski upravljanim vazduhoplovnim sistemima, modelom vazduhoplova ili na sličan način.
- (4) Ispuštanje goriva.
- (5) Prijetnja bombom ili otmica.
- (6) Umor koji utiče ili može uticati na sposobnost za sigurno obavljanje dužnosti u vazdušnoj plovidbi ili vazdušnom saobraćaju.
- (7) Svaki događaj kada su ljudske mogućnosti, uključujući umor osoblja, direktno doprinijele ili mogle doprinijeti nesreći ili ozbiljnoj nezgodi.

ANEKS IV

DOGAĐAJI POVEZANI SA AERODROMIMA I ZEMALJSKIM USLUGAMA

1. UPRAVLJANJE SIGURNOŠĆU NA AERODROMU

Napomena: Ovaj dio je strukturiran tako da su svi bitni događaji povezani s kategorijama aktivnosti tokom kojih su obično posmatrani, u skladu sa iskustvom, a sve u cilju olakšavanja prijavljivanja tih događaja. Međutim, ovaj opis se ne može tumačiti u smislu da se događaji ne smiju prijaviti u slučaju kad nastanu izvan kategorija aktivnosti s kojima su povezani u listi.

1.1. Događaji u vezi sa vazduhoplovom i preprekom

- (1) Sudar ili skori sudar na zemlji ili u vazduhu, vazduhoplova s drugim vazduhoplovom, terenom ili preprekom¹.
- (2) Sudar vazduhoplova s divljim životinjama uključujući sudar s pticama.
- (3) Izlijetanje sa rulne staze ili s poletno-sletne staze.
- (4) Stvarni ili potencijalni neodobreni izlazak na rulnu stazu ili na poletno-sletnu stazu.
- (5) Neodobreni izlazak na dio završnog prilaza i poletanja (*Final Approach and Take-off Area (FATO)*).
- (6) Odstupanje vazduhoplova ili vozila od odobrenja, uputstva ili ograničenja tokom rada na operativnoj površini aerodroma (na primjer: pogrešna poletno-sletna staza, rulna staza ili ograničeni dio aerodroma).
- (7) Strani objekt (FOD) na operativnoj površini koji je ugrozio ili mogao ugroziti vazduhoplov, osobe u njemu ili bilo koju drugu osobu.
- (8) Prepreke na aerodromu ili u blizini aerodroma koje nisu objavljene u Zborniku vazduhoplovnih informacija (AIP – *Aeronautical Information Publication*) ili u obavještenju NOTAM (*Notice to Airmen*) i/ili koje nisu pravilno označene ili osvijetljene.
- (9) Ometanje pri izguravanju (*push-back*), vožnji unazad (*power back*) ili taksiranju uzrokovano vozilima, opremom ili osobama.
- (10) Putnici ili neovlašćene osobe ostavljene na stajanci bez nadzora.
- (11) Događaji povezani sa udarom izduvnog strujanja kod mlaznih motora ili sa jakim strujanjem uzrokovanim rotorom ili propelerom kojima se ugrozio ili mogao ugroziti vazduhoplov, osobe u njemu ili bilo koja druga osoba.
- (12) Proglašenje slučaja nužde („MAYDAY” ili poziv „PAN”).

1.2. Pogoršanje ili potpuno otkazivanje usluga ili funkcija

- (1) Otkazivanje ili gubitak komunikacije između:
 - (a) aerodroma, vozila ili zemaljskog osoblja i jedinice usluga u vazdušnom saobraćaju ili jedinice za upravljanje postupcima na stajanci;
 - (b) jedinice za upravljanje postupcima na stajanci i vazduhoplova, vozila ili jedinice usluga u vazdušnom saobraćaju.
- (2) Značajna greška, neispravan rad ili kvar opreme ili sistema aerodroma čime se ugrozio ili mogao ugroziti vazduhoplov ili osobe u njemu.
- (3) Značajni nedostaci u rasvjeti, oznakama ili znakovima aerodroma.
- (4) Otkaz sistema za upozoravanje u slučaju nužde na aerodromu.
- (5) Spasilačke i vatrogasne službe nisu dostupne prema primjenjivim uslovima.

1.3. Ostali događaji

- (1) Požar, dim, eksplozije u aerodromskim uređajima i objektima ili njihovoj blizini kao i na opremi čime se ugrozio ili mogao ugroziti vazduhoplov, osobe u njemu ili bilo koja druga osoba.
- (2) Događaji povezan sa bezbjednošću aerodroma (na primjer: nezakonit ulazak, sabotaža, prijetnja bombom).
- (3) Nedostatak obavještanja o značajnoj promjeni radnih uslova aerodroma čime se ugrozio ili mogao ugroziti vazduhoplov, osobe u njemu ili bilo koja druga osoba.
- (4) Izostanak, neodgovarajući ili neadekvatni postupak odleđivanja/zaštite od zaleđivanja vazduhoplova.
- (5) Izlivanje velikih količina goriva tokom punjenja vazduhoplova gorivom.
- (6) Punjenje kontaminiranog goriva ili neodgovarajuće vrste goriva ili drugih osnovnih fluida (uključujući kiseonik, azot, ulje i vodu za piće).
- (7) Nesnalaženje u lošim uslovima površine poletno-sletne staze.
- (8) Svaki događaj kada su ljudske mogućnosti, uključujući umor osoblja, direktno doprinijele ili mogle doprinijeti nesreći ili ozbiljnoj nezgodi.

2. ZEMALJSKO OPSLUŽIVANJE VAZDUHOPLOVA

Napomena: Ovaj dio je struktuiran tako da su svi bitni događaji povezani s kategorijama aktivnosti tokom kojih su obično posmatrani, u skladu sa iskustvom, a sve u cilju olakšavanja prijavljivanja tih događaja. Međutim, ovaj opis se ne može tumačiti u smislu da se događaji ne smiju prijaviti u slučaju kad nastanu izvan kategorija aktivnosti s kojima su povezani u listi.

2.1. Događaji povezani sa vazduhoplovom i aerodromom

- (1) Sudar ili skori sudar na zemlji ili u vazduhu, vazduhoplova s drugim vazduhoplovom, terenom ili preprekom¹.
- (2) Neodobreni izlazak na rulnu stazu ili na poletno-sletnu stazu.
- (3) Izlijetanje sa rulne staze ili s poletno-sletne staze.
- (4) Značajno kontaminiranje strukture, sistema i opreme vazduhoplova uzrokovano prevozom prtljaga, pošte ili tereta.
- (5) Ometanje pri izguravanju (*push-back*), vožnji unazad (*power back*) ili taksiranju uzrokovano vozilima, opremom ili osobama.
- (6) Strani objekat (FOD) na operativnoj površini koji je ugrozio ili mogao ugroziti vazduhoplov, osobe u njemu ili bilo koju drugu osobu.
- (7) Putnici ili neovlašćene osobe ostavljene na stajanci bez nadzora.
- (8) Požar, dim, eksplozije u aerodromskim uređajima i objektima ili njihovoj blizini kao i na opremi čime se ugrozio ili mogao ugroziti vazduhoplov, osobe u njemu ili bilo koja druga osoba.
- (9) Događaji povezan sa bezbjednošću aerodroma (na primjer: nezakonit ulazak, sabotaža, prijetnja bombom).

2.2. Degradacija ili potpuno otkazivanje usluga ili funkcija

- (1) Otkazivanje ili gubitak komunikacije sa vazduhoplovom, vozilom, jedinicom usluga u vazdušnom saobraćaju ili jedinice za upravljanje postupcima na stajanci;
- (2) Značajna greška, neispravan rad ili kvar opreme ili sistema aerodroma koji je ugrozio ili mogao ugroziti vazduhoplov ili osobe u njemu.
- (3) Značajni nedostaci u rasvjeti, oznakama ili znakovima aerodroma.

2.3. Posebni događaji povezani sa zemaljskim opsluživanjem

- (1) Nepravilan prihvat i otprema ili ukrcaj putnika, prtljaga, pošte ili tereta, koji bi mogao znatno uticati na masu i/ili uravnoteženje vazduhoplova (uključujući značajne greške u proračunu opterećenja).
- (2) Oprema za ukrcaj/iskrcaj u/iz vazduhoplova nije pravovremeno uklonjena zbog čega su ugrožene osobe u njemu.
- (3) Neispravan razmještaj ili učvršćivanje prtljaga, pošte ili tereta čime bi se na bilo koji način mogao ugroziti vazduhoplov, njegova opremu ili osobe u njemu, ili spriječiti evakuaciju u slučaju nužde.
- (4) Prevoz, pokušaj prevoza ili rukovanje opasnim teretom što je rezultiralo ili moglo rezultirati ugrožavanjem operativne sigurnosti ili dovelo do nesigurne situacije (na primjer: nezgoda ili nesreća povezana sa opasnim teretom kako je definisano u ICAO Tehničkim instrukcijama¹).
- (5) Nepoštovanje odredbi povezanih sa uparivanjem prtljaga i putnika.
- (6) Nepoštovanje zahtijevanih postupaka zemaljskog opsluživanja vazduhoplova i servisiranja, posebno s obzirom na odleđivanje, punjenje gorivom ili postupke utovara, uključujući nepravilno postavljanje ili uklanjanje opreme.
- (7) Izlivanje velikih količina goriva tokom punjenja vazduhoplova gorivom.
- (8) Punjenje neispravnom količinom goriva koja bi mogla znatno uticati na dolet, performanse, ravnotežu ili strukturalnu čvrstoću vazduhoplova.

- (9) Punjenje kontaminiranim gorivom ili neodgovarajućom vrstom goriva ili drugih ključnih fluida (uključujući kiseonik, azot, ulje i vodu za piće).
- (10) Otkazivanje, neispravan rad ili kvar zemaljske opreme koja se koristi za zemaljsko opsluživanje usljed čega dolazi do oštećenja ili mogućeg oštećenja vazduhoplova (na primjer: ruda za vuču ili zemaljski izvor napajanja vazduhoplova električnom energijom (GPU – *Ground Power Unit*)).
- (11) Izostanak, neodgovarajući i neadekvatni postupak odleđivanja/zaštite protiv zaleđivanja vazduhoplova.
- (12) Oštećenje vazduhoplova opremom za opsluživanje ili vozilima, uključujući prethodno neprijavljenu štetu.
- (13) Svaki događaj kada su ljudske mogućnosti, uključujući umor osoblja, direktno doprinijele ili mogle doprinijeti nesreći ili ozbiljnoj nezgodi.

ANEKS V

DOGAĐAJI POVEZANI SA VAZDUHOPLOVIMA KOJI NISU KOMPLEKSNI VAZDUHOPLOVI NA MOTORNI POGON, UKLJUČUJUĆI JEDRILICE I VAZDUHOPLOVE LAKŠE OD VAZDUHA

Za potrebe ovog Priloga:

- (a) „vazduhoplovi koji nisu kompleksni vazduhoplovi na motorni pogon” podrazumijevaju sve vazduhoplove osim onih koji su definisani članom 3. tačka (j) Uredbe (EZ) br. 216/2008
- (b) „jdrilica” ima značenje navedeno u članu 2. tačka 117. Sprovedbene uredbe Komisije (EU) br. 923/2012⁷
- (c) „vazduhoplovi lakši od vazduha” ima značenje navedeno u tački ML10. odjeljka „Definicije pojmova korišćenih u ovom popisu” Priloga Direktivi 2009/43/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta⁸

1. VAZDUHOPLOVI KOJI NISU KOMPLEKSNI VAZDUHOPLOVI NA MOTORNI POGON, ISKLJUČUJUĆI JEDRILICE I VAZDUHOPLOVE LAKŠE OD VAZDUHA

Napomena: Ovaj dio je strukturiran tako da su svi bitni događaji povezani s kategorijama aktivnosti tokom kojih su obično posmatrani, u skladu sa iskustvom, a sve u cilju olakšavanja prijavljivanja tih događaja. Međutim, ovaj opis se ne može tumačiti u smislu da se događaji ne smiju prijaviti u slučaju kad nastanu izvan kategorija aktivnosti s kojima su povezani u listi.

1.1 Letačke operacije

- (1) Nenamjerni gubitak kontrole.
- (2) Sletanje izvan predviđenog područja za sletanje.
- (3) Nemogućnost postizanja ili nepostizanje potrebnih performansi vazduhoplova očekivanih u uobičajenim uslovima tokom poletanja, penjanja ili sletanja.
- (4) Neodobreni izlazak na poletno-sletnu stazu.
- (5) Izletanje s poletno-sletne staze.
- (6) Bilo koji let koji je obavljen vazduhoplovom koji nije plovidben ili za koji priprema leta nije obavljena, čime se ugrozio ili mogao ugroziti vazduhoplov, osobe u njemu ili bilo koja druga osoba.
- (7) Nenamjerna let u instrumentalnim meteorološkim uslovima (IMC) vazduhoplova koji nisu odobreni prema pravilima instrumentalnog letenja (IFR – *Instrument flight rules*), ili pilota koji nije osposobljen za letove po IFR-u, čime se ugrozio ili mogao ugroziti vazduhoplov, osobe u njemu ili bilo koja druga osoba.
- (8) Nenamjerno oslobađanje tereta⁹.

1.2 Tehnički događaji

- (1) Neuobičajeno jake vibracije (na primjer: „drhtanje” krilca ili kormila visine ili propelera).
- (2) Bilo koja komanda leta ne radi ispravno ili je odspojena.
- (3) Kvar ili značajno propadanje strukture vazduhoplova.
- (4) Gubitak bilo kojeg dijela strukture ili uređaja vazduhoplova tokom leta.
- (5) Kvar motora, rotora, propelera, sistema za gorivo ili drugog važnog sistema.
- (6) Curenje bilo kog fluida kojim je prouzrokovana opasnost od požara ili mogućnost opasne kontaminacije strukture, sistema ili opreme vazduhoplova ili opasnost za osobe u vazduhoplovu.

⁷ Uredba Komisije (EU) br. 923/2012 od 26. septembra 2012. godine, kojom se utvrđuju zajednička pravila letenja i operativne odredbe u vezi sa uslugama i postupcima u vazdušnoj plovidbi i mijenjaju i dopunjavaju Uredba (EU) br. 1035/2011 i Uredbe (EZ) br. 1265/2007, (EZ) br. 1794/2006, (EZ) br. 730/2006, (EZ) br. 1033/2006 i (EZ) br. 255/2010

⁸ Uputstvo 2009/43/EC Evropskog parlamenta i Savjeta od 6. maja 2009. godine o pojednostavljenju uslova za transfer proizvoda za potrebe odbrane unutar Zajednice (OJ L 146, 10.6.2009, p. 1).

⁹ Ova tačka primjenjuje se samo na komercijalne djelatnosti u smislu člana 3. tačka i. Uredbe (EZ) br. 216/2008.

1.3 Interakcija sa uslugama u vazdušnoj plovidbi i upravljanju vazдушnim saobraćajem

- (1) Interakcija sa uslugama u vazdušnoj plovidbi (na primjer: pružanje pogrešnih usluga, zbunjujuća komunikacija ili odstupanje od odobrenja) čime se ugrozio ili mogao ugroziti vazduhoplov, osobe u njemu ili bilo koja druga osoba.
- (2) Neodobreni ulazak u vazdušni prostor.

1.4 Slučajevi nužde i druge kritične situacije

- (1) Bilo koji događaj koji dovodi do poziva u slučaju nužde.
- (2) Požar, eksplozija, dim, otrovni gasovi ili otrovne pare u vazduhoplovu.
- (3) Onesposobljenost pilota da obavlja bilo koji zadatak.

1.5 Spoljašnja okolina i meteorologija

- (1) Sudar na zemlji ili u vazduhu, s drugim vazduhoplovom, terenom ili preprekom¹.
- (2) Skori sudar na zemlji ili u vazduhu, s drugim vazduhoplovom, terenom ili preprekom¹ koji zahtijeva manevrisanje u slučaju nužde kako bi se izbjegao sudar.
- (3) Sudar vazduhoplova s divljim životinjama uključujući i sudar s pticama koji je prouzrokovao oštećenje na vazduhoplovu ili gubitak ili neispravnost bilo koje ključne funkcije.
- (4) Ometanje vazduhoplova vatrenim oružjem, pirotehničkim sredstvima za vatromet, zmajem, laserskim osvjetljenjem, jakim svjetlom, laserima, daljinski upravljanim vazduhoplovnim sistemima, modelom vazduhoplova ili na sličan način.
- (5) Udar munje koji je prouzrokovao oštećenje na vazduhoplovu ili otkazivanje njegovih funkcija.
- (6) Let kroz područje jakih turbulencija čime su prouzrokovane povrede osoba u vazduhoplovu ili potreba za pregledom vazduhoplova nakon leta.
- (7) Zaleđivanje uključujući zaleđivanje karburatora kojim se ugrozio ili mogao ugroziti vazduhoplov, osobe u njemu ili bilo koja druga osoba.

2. JEDRILICE (GLIDERS)

Napomena: Ovaj dio je strukturiran tako da su svi bitni događaji povezani s kategorijama aktivnosti tokom kojih su obično posmatrani, u skladu sa iskustvom, a sve u cilju olakšavanja prijavljivanja tih događaja. Međutim, ovaj opis se ne može tumačiti u smislu da se događaji ne smiju prijaviti u slučaju kad nastanu izvan kategorija aktivnosti s kojima su povezani u listi.

2.1 Letačke operacije

- (1) Nenamjerni gubitak kontrole.
- (2) Događaj pri kojem pilot jedrilice nije mogao otpustiti uže vitla ili rudu za aerovuču čime je bio primoran koristiti postupak u slučaju nužde.
- (3) Bilo koje otpuštanje užeta vitla ili rude za aerovuču ako se otpuštanjem ugrozila ili mogla ugroziti jedrilica, osobe u njoj ili bilo koja druga osoba.
- (4) U slučaju motorne jedrilice, kvar motora tokom poletanja.
- (5) Bilo koji let koji je obavljen jedrilicom koja nije plovidbena ili za koju priprema leta nije obavljena u potpunosti, čime se ugrozila ili mogla ugroziti jedrilica, osobe u njoj ili bilo koja druga osoba.

2.2 Tehnički događaji

- (1) Neuobičajeno jake vibracije (na primjer: „drhtanje” krilca ili kormila visine ili propelera).
- (2) Bilo koja komanda leta ne radi ispravno ili je odspojena.
- (3) Kvar ili značajno propadanje strukture jedrilice.
- (4) Gubitak bilo kojeg dijela strukture ili uređaja jedrilice tokom leta.

2.3 Interakcija sa uslugama u vazdušnoj plovidbi i upravljanju vazдушnim saobraćajem

- (1) Interakcija sa uslugama u vazdušnoj plovidbi (na primjer: pružanje pogrešnih usluga, zbunjujuća komunikacija ili odstupanje od odobrenja) čime se ugrozila ili mogla ugroziti jedrilica, osobe u njoj ili bilo koja druga osoba.
- (2) Neodobreni ulasci u vazdušni prostor.

2.4 Slučajevi nužde i druge kritične situacije

- (1) Bilo koji događaj koji dovodi do poziva u slučaju nužde.
- (2) Sve situacije u kojima nije dostupno sigurno područje za sletanje.
- (3) Požar, eksplozija, dim, otrovni gasovi ili otrovne pare u jedrilici.
- (4) Onesposobljenost pilota da obavlja bilo koji zadatak.

2.5 Spoljašnja okolina i meteorologija

- (1) Sudar na zemlji ili u vazduhu, sa vazduhoplovom, terenom ili preprekom¹⁰.
- (2) Skori sudar na zemlji ili u vazduhu, sa vazduhoplovom, terenom ili preprekom¹¹ koji zahtijeva manevrisanje u slučaju nužde kako bi se izbjegao sudar.

¹⁰ Prepreka uključuje vozilo.

¹¹ Prepreka uključuje vozilo.

- (3) Ometanje jedrilice vatrenim oružjem, pirotehničkim sredstvima za vatromet, zmajem, laserskim osvjetljenjem, jakim laserskim svjetlom, daljinski upravljanim vazduhoplovnim sistemima, modelom vazduhoplova ili na sličan način.
- (4) Udar munje koji je prouzrokovao oštećenje na jedrilici.

3 VAZDUHOPLOVI LAKŠI OD VAZDUHA (BALONI I VAZDUŠNI BRODOVI)

Napomena: Ovaj dio je strukturiran tako da su svi bitni događaji povezani s kategorijama aktivnosti tokom kojih su obično posmatrani, u skladu sa iskustvom, a sve u cilju olakšavanja prijavljivanja tih događaja. Međutim, ovaj opis se ne može tumačiti u smislu da se događaji ne smiju prijaviti u slučaju kad nastanu izvan kategorija aktivnosti s kojima su povezani u listi.

3.1 Letačke operacije

(1) Bilo koji let koji je obavljen vazduhoplovom lakšim od vazduha koji nije plovidben ili za koje priprema leta nije obavljena u potpunosti, čime se ugrozilo ili moglo ugroziti vazduhoplovom lakšim od vazduha, osobe u njemu ili bilo koje druge osobe.

(2) Nenamjerno trajno gašenje plamena.

3.2 Tehnički događaji

(1) Otkaz bilo kog od sledećih delova ili upravljačkih jedinica: potopna cijev boce za gas, remenica za upravljanje kupolom, konopac za upravljanje, konopac za vezivanje, zaptivka ventila na gorioniku, zaptivka ventila na boci za gas, alka, oštećenje na crijevima za dovod gasa, uzgonskom gasnom ventilu, kupola ili baloneta, ventilatoru, sigurnosni ventil za pritisak (gasni balon), vitlu (za gas balone koji su vezani za zemlju).

(2) Značajno oticanje ili gubitak uzgonskog gasa (na primjer: poroznost, nemogućnost zatvaranja ventila za uzgonski gas).

3.3 Interakcija sa uslugama u vazdušnoj plovidbi i upravljanju vazdušnim saobraćajem

(1) Interakcija sa uslugama u vazdušnoj plovidbi (na primjer: pružanje pogrešnih usluga, zbunjujuća komunikacija ili odstupanje od odobrenja) čime se ugrozio ili mogao ugroziti vazduhoplov lakši od vazduha, osobe u njoj ili bilo koja druga osoba.

(2) Neodobreni ulasci u vazdušni prostor.

3.4 Slučajevi nužde i druge kritične situacije

(1) Bilo koji događaj koji dovodi do poziva u slučaju nužde.

(2) Požar, eksplozija, dim ili otrovne pare u vazduhoplovu lakšem od vazduha (iznad uobičajenog rada plamenika).

(3) Osobe u vazduhoplovu lakšem od vazduha izbačene iz košare ili gondole.

(4) Onesposobljenost pilota da obavlja bilo koji zadatak.

(5) Nenamjerno podizanje ili vuča zemaljske posade, što dovodi do smrtnog slučaja ili povrede osobe.

3.5 Spoljašnja okolina i meteorologija

(1) Sudar ili skori sudar na zemlji ili u vazduhu, sa vazduhoplovom, terenom ili preprekom¹ koji je ugrozio ili je mogao ugroziti vazduhoplov lakši od vazduha, osobe u njemu ili bilo koju drugu osobu.

(2) Ometanje vazduhoplova lakšeg od vazduha vatrenim oružjem, pirotehničkim sredstvima za vatromet, zmajem, laserskim osvjetljenjem, jakim laserskim svjetlom, daljinski upravljanim vazduhoplovnim sistemima, modelom vazduhoplova ili na sličan način.

(3) Neočekivan nailazak na nepovoljne vremenske uslove koji je ugrozio ili mogao ugroziti vazduhoplov lakši od vazduha, osobe u njemu ili bilo koju drugu osobu.

SPISAK ZAHTEVA PRIMJENLJIVIH NA ŠEME OBAVEZNOG I DOBROVOLJNOG PRIJAVLJIVANJA DOGAĐAJA

Napomena: Polja za unos podataka moraju da budu popunjena potrebnim informacijama. Ukoliko nije moguće da nadležne vlasti država članica ili Agencija (EASA) uključe te informacije jer im nisu dostavljene od strane organizacije ili podnosioca prijave, polje za unos može da se popuni sa „nepoznato“. Ipak, da bi se obezbijedilo prenošenje odgovarajućih informacija, korišćenje riječi „nepoznato“ treba da se, koliko je to moguće, izbjegava, i izvještaj treba, ukoliko je moguće, da bude kasnije popunjen informacijama.

1. ZAJEDNIČKA OBAVEZNA POLJA ZA UNOS PODATAKA

Prilikom unosa, informacija o svakom obavezno prijavljenom događaju i, u najvećoj mogućoj mjeri, o svakom dobrovoljno prijavljenom događaju u svoje baze podataka, organizacije, države članice i Agencija (EASA) moraju da obezbijede da prijave događaja evidentirane u njihovim bazama podataka sadrže u najmanjoj mjeri sledeće informacije:

- (1) Naslov
 - Naslov
- (2) Informacije za unos
 - Odgovorni (*Responsible*) subjekat
 - Zavodni broj
 - Status događaja
- (3) Kada
 - UTC datum
- (4) Gdje
 - Država/područje događaja
 - Lokacija događaja
- (5) Klasifikacija
 - Klasa događaja
 - Kategorija događaja
- (6) Opis događaja
 - Jezik kojim je opisan događaj
 - Opis događaja
- (7) Događaji
 - Vrsta događaja
- (8) Klasifikacija rizika

2. POSEBNA OBAVEZNA POLJA ZA UNOS PODATAKA

2.1. Polja za unos podataka koji se odnose na vazduhoplove

Prilikom unosa, informacija o svakom obavezno prijavljenom događaju i, u najvećoj mogućoj mjeri, o svakom dobrovoljno prijavljenom događaju u svoje baze podataka, organizacije, države članice i Agencija (EASA) moraju da obezbijede da prijave događaja evidentirane u njihovim bazama podataka sadrže u najmanjoj mjeri sledeće informacije:

- (1) Identifikacija vazduhoplova
 - Država registra
 - Proizvođač/model/serija
 - Serijski broj vazduhoplova
 - Registracija vazduhoplova
 - Pozivni znak
- (2) Operacija vazduhoplovom
 - Operator
 - Vrsta operacije
- (3) Opis vazduhoplova
 - Kategorija vazduhoplova
 - Vrsta pogonske grupe
 - Težinska grupa
- (4) Istorija leta
 - Posljednja tačka odlaska
 - Planirano odredište

- Faza leta
- (5) Meteorološke prilike
- Relevantne meteorološke prilike

2.2. Polja za unos podataka koji se odnose na usluge u vazdušnoj plovidbi

Prilikom unosa, informacija o svakom obavezno prijavljenom događaju i, u najvećoj mogućoj mjeri, o svakom dobrovoljno prijavljenom događaju u svoje baze podataka, organizacije, države članice i Agencija (EASA) moraju da obezbijede da prijave događaja evidentirane u njihovim bazama podataka sadrže u najmanjoj mjeri sljedeće informacije:

(1) povezanost sa ATM-om

- doprinos ATM-a
- Pogođene usluge (uticaj na ATM usluge)

(2) Naziv ATS jedinice

2.2.1. Polja za unos koja se odnose na narušavanje minimalnog razdvajanja/gubitak razdvajanja i neovlašćeni ulazak u kontrolisani vazdušni prostor

Prilikom unosa, informacija o svakom obavezno prijavljenom događaju i, u najvećoj mogućoj mjeri, o svakom dobrovoljno prijavljenom događaju u svoje baze podataka, organizacije, države članice i Agencija (EASA) moraju da obezbijede da prijave događaja evidentirane u njihovim bazama podataka sadrže u najmanjoj mjeri sljedeće informacije:

(1) Vazdušni prostor

- Vrsta vazdušnog prostora
- Klasa vazdušnog prostora
- Naziv FIR-a/UIR-a

2.3. Polja za unos podataka koji se odnose na aerodrome

Prilikom unosa, informacija o svakom obavezno prijavljenom događaju i, u najvećoj mogućoj mjeri, o svakom dobrovoljno prijavljenom događaju u svoje baze podataka, organizacije, države članice i Agencija (EASA) moraju da obezbijede da prijave događaja evidentirane u njihovim bazama podataka sadrže u najmanjoj mjeri sljedeće informacije:

(1) Indikator lokacije (ICAO indikator aerodroma)

(2) Lokaciju aerodroma

2.4. Polja za unos podataka koji se odnose na štetu vazduhoplova ili lične povrede

Prilikom unosa, informacija o svakom obavezno prijavljenom događaju i, u najvećoj mogućoj mjeri, o svakom dobrovoljno prijavljenom događaju u svoje baze podataka, organizacije, države članice i Agencija (EASA) moraju da obezbijede da prijave događaja evidentirane u njihovim bazama podataka sadrže u najmanjoj mjeri sljedeće informacije:

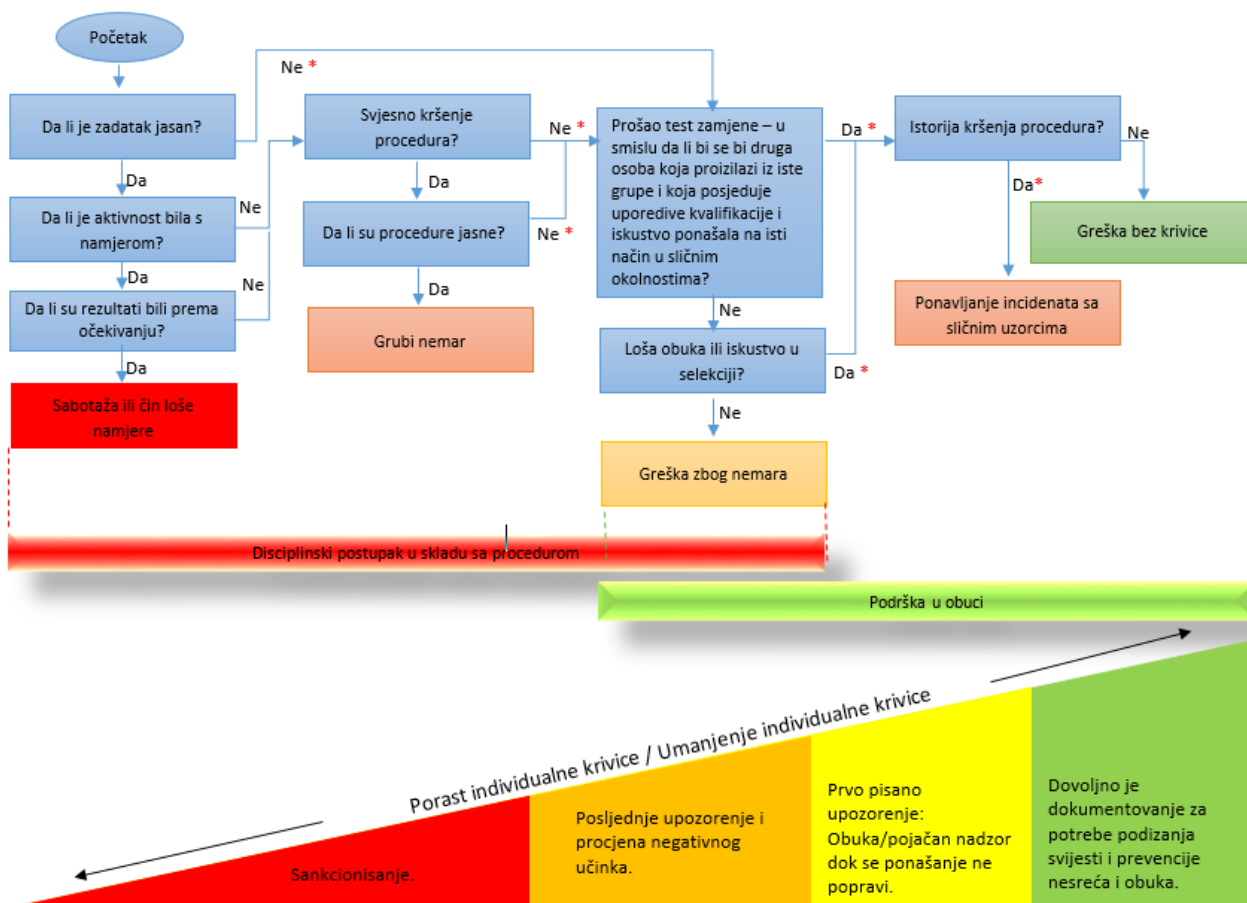
(1) Ozbiljnost posledica (*Severity*)

- Najveću štetu
- Stepen povrede

(2) Povrede lica

- Broj povreda na zemlji (smrtonosne, ozbiljne, manje)
- Broj povreda u vazduhoplovu (smrtonosne, ozbiljne, manje)

Rizonov model odlučivanja u skladu sa kulturom povjerenja i pravičnosti (*Just Culture*)

* Ukazuje na sistemske greške. Menadžer / supervizor mora da procijeni koji dio sistema uzrokuje grešku i koje su to potrebne korektivne i preventivne mjere. Korektivne i preventivne mjere je potrebno dokumentovati zbog analize upravljanja sistemom.